

ปัญหาและความสำคัญในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม¹
Problems and Importance for the Implementation of Local Ordinance
Consistent with the Context of City Planning

ดาริกา โพธิ์รุکش²
Darika Phothiruk

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับปัญหาการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการผังเมืองรวม ซึ่งเป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่วนกลางได้มอบหมายให้สามารถดำเนินการจัดและวางผังเมืองภายในเขตท้องที่ที่ตนมีขอบอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น อันเป็นการจัดการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ที่ส่วนกลางได้มอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะบางส่วนให้แก่หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ในจัดการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน สำหรับผังเมืองรวมเป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการวาง จัดทำ และการบังคับใช้ผังเมือง ในลักษณะที่เป็นการควบคุม โดยเป็นเครื่องมือที่รัฐนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และชี้้นำเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงอาจนำมาสู่ความขัดแย้งของนโยบายจากส่วนกลางกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการขาดความรู้ความเข้าใจของบุคคลากร ความซับซ้อนของกฎหมาย การขาดแคลนงบประมาณ รวมถึงประเด็นทางการเมือง ได้สร้างปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ข้อบัญญัติท้องถิ่นกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาและไม่ส่งเสริมการบังคับใช้ผังเมืองรวม

คำสำคัญ: ผังเมืองรวม, ข้อบัญญัติท้องถิ่น, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การกระจายอำนาจ

Abstract

This article aims to present the problem of providing the local ordinances in accordance with the comprehensive plan which is the authority of the local administrative organization ordered by the central government. The local administrative authority allows to plan and formulate the city planning within any responsible area based on the establishing regulation of any local administrative organization. This authority is the governance according to the decentralization principle that the central government transferred the administrative operation to the local administrative organization for providing some public services in order to operate self-government according to the will of the people in the locality. The

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม ซึ่งได้รับทุนอุดหนุนจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีงบประมาณ 2561

² อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล naruchol.p@hotmail.co.th

Lecturer at Faculty of Law, Mahasarakham University. Email: naruchol.p@hotmail.co.th

comprehensive plan is the regulation that determines the operation involving with the controllable planning, formation, and city planning enforcement. This is the tool that the state government uses to be a development and guideline frameworks for some objectives. The enactment of local ordinances may give some conflicts between the policies from the central government and the requirements of the people in the locality. Moreover, the lack of knowledge of local officers and budget, the complexity of laws, as well as the politic issue can cause the necessary problems and obstacles. Therefore, the local ordinances will become an issue for the development and obstruct the execution of comprehensive plan use.

Keywords: comprehensive plan, local ordinance, local administrative organization, and decentralization

บทนำ

ผังเมืองรวมเป็นบทบัญญัติที่มีความสำคัญที่ถูกนำมาใช้บังคับเพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ในที่ดินในบริเวณพื้นที่เมืองและพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับเมือง และกำหนดทิศทางการพัฒนา อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่ได้มีการนำผังเมืองรวมใช้บังคับในทุกพื้นที่ แต่บังคับใช้เพียงบางจังหวัดเท่านั้น โดยเน้นจังหวัดที่มีเขตชุมชนหรือบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินจำนวนมาก ซึ่งการที่ยังไม่มีกฎหมายผังเมืองรวมนี้ อาจทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาและการกำกับดูแล ทำให้การพัฒนาเป็นไปแบบไร้ทิศทางและการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างไม่เหมาะสม รวมถึงปัญหาการควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมด้วย อาทิ การสร้างโรงงานหรือนิคมอุตสาหกรรมในเขตชุมชน หรือริมแม่น้ำ เป็นต้น ซึ่งหากเปรียบเทียบกับต่างประเทศ อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วในยุโรป เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสวีเดน ประเทศเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น พบว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วเหล่านี้จะมีกฎหมายผังเมืองรวมที่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

ประเทศไทยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการวางผังเมือง คือ กรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง โดยมีโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคทำหน้าที่สนองนโยบายที่มาจากราชการส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม ตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองยังมอบอำนาจบางส่วนให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานตามหลักการแบ่งแยกอำนาจที่สามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองเพื่อการบริหารจัดการภายในขอบอำนาจตามกฎหมายในท้องถิ่นของตน การมอบอำนาจบางส่วนนี้อาจทำให้ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนี้อาจขัดหรือแย้งกับแนวนโยบายส่วนกลางได้ จึงเป็นประเด็นในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ขั้นตอน ในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นและมาตรการทางกฎหมายในการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำผังเมือง เพื่อนำผลที่ได้มาสังเคราะห์ วิเคราะห์ อันนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทางกฎหมายในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมอันเป็นกฎหมายที่มา

จากส่วนกลาง เพื่อให้การพัฒนาเมืองทางกายภาพเป็นไปอย่างมีระเบียบ สอดคล้องกัน และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของแผนหรือผังเมืองนั้น

พัฒนาการกฎหมายผังเมืองประเทศไทย

การผังเมืองได้เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงศตวรรษ ที่ 19 โดยเริ่มมีการนำผังเมืองมาใช้ในเชิงนโยบาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการวางผังหรือการพัฒนาเมืองให้มีความสวยงาม สะอาด มีสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ดี แม้ประเทศไทยจะมีระบบการวางผังเมืองมาเป็นเวลายาวนานก็ตาม แต่กว่าจะมีการประกาศใช้กฎหมายผังเมืองได้ก็เมื่อ ปี พ.ศ. 2495 โดยการตราพระราชบัญญัติการผังเมืองและชนบท พ.ศ. 2495 แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีขอบเขตที่กว้างเกินไป จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับขาดงบประมาณในการพัฒนา รวมถึงความไม่ชัดเจนของกฎหมายจึงทำให้กฎหมายฉบับนี้ไม่บรรลุผลสำเร็จ (สมจิต เชี่ยวชาญการค้า, 2550)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งมีเนื้อหาสาระในการจัดทำผังเมืองรวม (Comprehensive Plan) และผังเมืองเฉพาะ (Specific Plan) และการประกาศกฎกระทรวงเพื่อบังคับใช้ผังเมืองรวม ทำให้เกิดการบังคับใช้ผังเมืองเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยมีกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ

ประเภทของผังเมือง

1) ผังประเทศ เป็นผังที่เสนอแนวทางและรูปแบบการพัฒนาทางกายภาพของประเทศ โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สาธารณูปการขนาดใหญ่

2) ผังภาค เป็นผังที่เสนอแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพระดับภาค ประกอบด้วยแผนผังการใช้ที่ดิน แผนผังระบบชุมชน แผนผังโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง และแผนผังการพัฒนาสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

3) ผังเมืองรวมจังหวัด เป็นผังเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพระดับจังหวัดที่สอดคล้องกับผังภาค ประกอบด้วยผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังชุมชน ผังโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ผังการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

4) ผังเมืองรวม/ชุมชน คือ แผนผัง นโยบายและโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และการ ดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

5) ผังเมืองเฉพาะ คือ แผนผังและโครงการดำเนินการ เพื่อพัฒนาหรือดำรงรักษาบริเวณเฉพาะแห่ง หรือกิจการที่เกี่ยวข้องในเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อประโยชน์แก่การผังเมือง

6) ผังองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผังระดับท้องถิ่นที่เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ระดับเล็ก (ตำบล, หมู่บ้าน, ชุมชน) ภายใต้กรอบของผังเมืองรวมจังหวัด

7) ผังเฉพาะกิจ เป็นผังระดับพื้นที่เฉพาะ ซึ่งเป็นผังเฉพาะเรื่องหรือเฉพาะที่ เช่น ผังศูนย์ราชการ ผังสวนสาธารณะ เป็นต้น

ความสำคัญ/ความหมายของผังเมืองรวม

เมืองที่ยังไม่ได้รับการวางผังเมืองกับเมืองที่ได้รับการวางผังแล้วนั้นจะมีความแตกต่างกันอยู่อย่างมาก เมืองที่ได้รับการวางผังแล้วจะมีการจัดระเบียบของการใช้ประโยชน์ที่ดิน และมีการวางแผนในเรื่องของการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคม และการขนส่งการสาธารณสุข โภค บริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อมอย่างชัดเจน การจัดทำผังเมืองรวมในเขตเมืองหรือเทศบาล จะทำให้เมืองหรือเทศบาลนั้น ๆ มีแผนและนโยบายที่แน่ชัดและมีกรอบในการพัฒนา ทำให้การพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบาย รวมถึงแผนพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

การวางและจัดทำผังเมืองรวม เป็นการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต โดยแบ่งที่ดินออกเป็นประเภทต่าง ๆ รวมถึงการวางโครงข่ายคมนาคมให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งในภายในและนอกผัง การสาธารณสุข โภค บริการสาธารณะ โดยมีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองให้ใช้บังคับให้เป็นไปตามแผนผัง นโยบาย โครงการ รวมถึงมาตรการในการควบคุม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท การวางผังเมืองจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในการจัดประเภทของการใช้ที่ดินในตัวเมืองให้เป็นระเบียบ มีความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะ มีการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไม่ปะปนและตั้งอยู่ในที่เหมาะสม จัดหรือลดปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นในเมืองให้ลดน้อยลงหรือหมดไป

อำนาจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำผังเมือง

แนวคิดการกระจายอำนาจการปกครอง

กรมโยธาธิการและผังเมืองได้ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการวางและจัดทำผังเมืองรวมของตนเองได้ โดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการภายในท้องถิ่นที่อยู่ในเขตปกครองของตน เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนายั่งยืน และหลักการนี้ยังได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 249 บัญญัติว่า

“ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่ง การปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน”

ดังนั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงยังคงหลักการปกครองแบบกระจายอำนาจ โดยที่ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยวิธีการจัดตั้งหรือรูปแบบการปกครองเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดิน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินในการจัดโครงสร้างหน่วยงานราชการและองค์กรภาครัฐ รวมถึงการจัดสรรอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) การบริหารราชการส่วนกลาง 2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค 3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น รายละเอียด ดังนี้ (บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ และคณะ, ม.ป.ป.)

1. การบริหารราชการส่วนกลาง เป็นการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการรวมอำนาจ (Centralization) ที่รวมอำนาจการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนการจัดสรรงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบ และการบริหารราชการในกิจการสำคัญไว้ให้เป็นภาระรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สังกัดราชการบริหารส่วนกลาง จำแนกออกเป็น 4 ส่วน คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรม (มาตรา 4 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534)

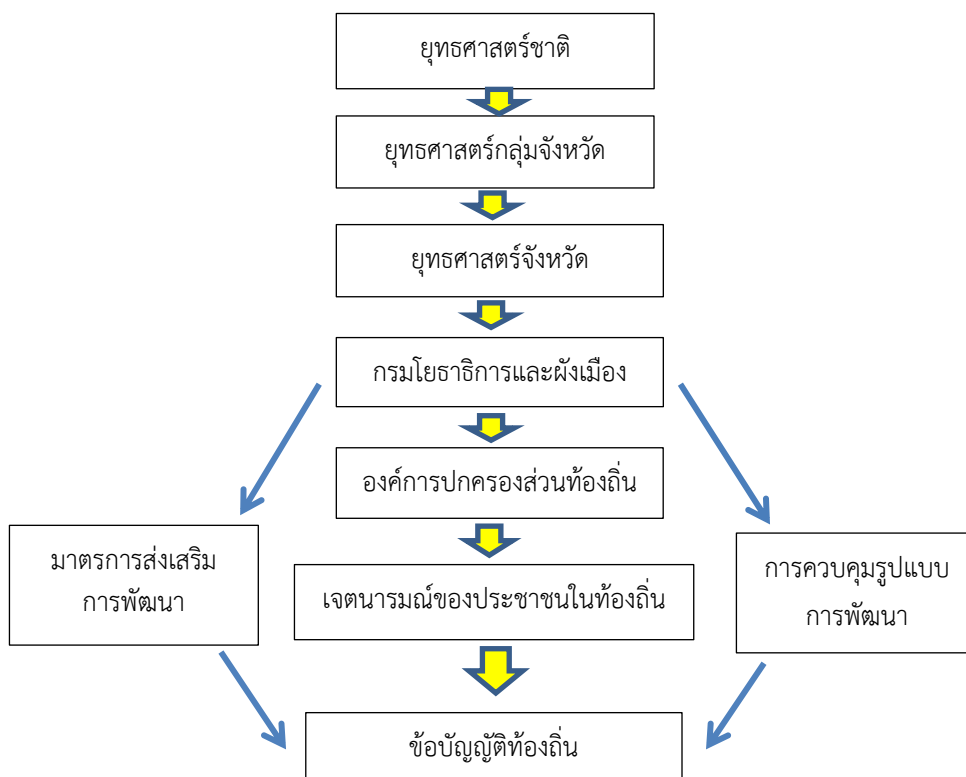
2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค (Provincial Administration) เป็นการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) โดยส่วนกลางจะมอบอำนาจหน้าที่ในกิจการบางอย่างให้ส่วนภูมิภาค และมีอำนาจตัดสินใจในขอบเขตที่ส่วนกลางได้มอบให้ ได้บัญญัติให้การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย มี 5 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

การบริหารราชการแผ่นดิน ทำให้เกิดการบริหารงานที่สอดคล้องกันจากการสั่งการส่วนกลาง มาสู่ราชการส่วนภูมิภาคตามสายการบังคับบัญชา จากยุทธศาสตร์ชาติ สอดคล้องและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์ในแต่ละจังหวัดนั้น รวมถึงการกำกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายหรือยุทธศาสตร์ดังกล่าว

ในการรับมอบโอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นจะต้องพิจารณาบทบาทและการดำเนินงานในการวางแผนด้วยความเข้าใจ ทั้งนี้ ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงต้องสอดคล้องกับผังเมืองรวมจังหวัด ผังภาค และผังประเทศด้วย ซึ่งจะทำได้หากกำหนดทิศทางการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และสามารถขึ้นนำการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากที่ดิน รวมถึงการจัดสรรหรือแบ่งเขตการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับชุมชนและการพัฒนาเมืองได้ ซึ่งในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการและจัดทำผังเมืองรวมเองสำเร็จเพียงไม่กี่แห่ง เช่น กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ เป็นต้น ส่วนการวางผังเมืองในท้องถิ่นอื่นของประเทศไทยยังไม่

สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทั่วประเทศ เนื่องจากความไม่เข้าใจต่อหน้าที่และพันธกิจตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ที่มีความยุ่งยาก และการนำกฎหมายไปบังคับใช้จะต้องอาศัยการดำเนินงานของผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพราะมีขั้นตอนในการพิจารณาตรวจสอบค่อนข้างมาก และละเอียดรัดกุม รวมถึงการขาดแคลนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เกิดผลสำเร็จเท่าที่ควร

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างของการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อบังคับใช้ผังเมืองรวม

ดังนั้น มาตรการควบคุมที่จะออกใช้บังคับในพื้นที่โดยข้อบัญญัติท้องถิ่นจึงดำเนินการขึ้นก็เพื่อการควบคุมพื้นที่ชุมชน มิให้เกิดการพัฒนาที่ขัดต่อรูปแบบการพัฒนาตามผังเมืองรวมหรือผังเมืองเฉพาะที่ได้จัดทำขึ้นและอยู่ระหว่างการจัดทำ เป็นผังตามกฎหมาย ซึ่งข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ดำเนินการอย่างเข้มข้นจะสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาเมือง สร้างภาพลักษณ์รวมถึงสร้างความยั่งยืนให้กับมรดกของชุมชนด้วยมาตรการที่คล้ายกับเนื้อหาที่ผังเมืองเฉพาะต้องการควบคุม (กรมโยธาธิการและผังเมือง, 2553)

แนวทางการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม

เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการวางและจัดทำผังเมืองให้สอดคล้องกับผังเมืองรวม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การสำรวจวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดวางผังเมืองนั้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น
2. ผู้ที่ทำหน้าที่ร่างข้อบัญญัติควรบูรณาการข้อมูลจากกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
3. เมื่อได้ร่างข้อบัญญัติแล้วควรนำเสนอร่างนั้นให้กรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดได้ตรวจสอบอีกครั้งว่าขัดหรือแย้งกับผังเมืองรวมหรือไม่
4. นำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นไปรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เป้าหมายต่าง ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และได้รับการยอมรับ
5. ประกาศใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กฎหมายผังเมืองเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ และสามารถส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายบางประการ ที่สามารถใช้ในการชี้แนะ ใช้ในการแก้ปัญหา ใช้ในการส่งเสริมเพื่อจัดระเบียบของสังคม และใช้ในการชี้แนะและพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายผังเมืองจะต้องเป็นการประสานระหว่างประโยชน์ของรัฐและประโยชน์ของเอกชนที่จะต้องดำเนินการในลักษณะที่สมดุลกัน

การขาดความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องนำกฎหมายนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อบังคับใช้ผังเมืองรวม จะนำมาสู่ปัญหาและยอมทำให้เป้าหมายในการพัฒนาประเทศไม่บรรลุผล และอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศได้ ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่จึงมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการบังคับใช้ผังเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่สอดคล้องกับผังเมืองรวม ก็จะทำให้นโยบาย และแนวทางในการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน

บรรณานุกรม

- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (ม.ป.ป.). ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามแนวทางผังเมืองเฉพาะ. สืบค้น 1 สิงหาคม 2561, จาก http://subsites.dpt.go.th/edocument/images/pdf/doc_urban/local_ordinance.pdf
- กรมโยธาธิการและผังเมือง. (ม.ป.ป.). คู่มือปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม จังหวัด. สืบค้น 1 สิงหาคม 2561, จาก http://subsites.dpt.go.th/edocument/images/pdf/doc_urban/u020.pdf

- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ. (ม.ป.ป.). *การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน*. สืบค้น 20 กันยายน 2561, จาก <http://wiki.kpi.ac.th>
- ปริญญา จิตรการนทีกิจ. (2537). *ปัญหากฎหมายในการปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองรวม* (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิพนธ์ เมธนาพิทักษ์. (2550). *ประวัติและประสบการณ์การวางผังเมืองในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: หลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิทธิพร ภิรมย์รัตน์. (2543). *กฎหมายและการบริหารผังเมืองของท้องถิ่นในสหรัฐอเมริกา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์.
- สิทธิพร ภิรมย์รัตน์. (2551). *คู่มือการศึกษาปฏิบัติการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง.
- อรพิมพ์ พิมพ์เจริญ. (2551). *สื่อการเรียนการสอนวิชากฎหมายผังเมือง ระบบการผังเมืองประเทศสหราชอาณาจักร*, ม.ป.ท.,
- Cowan, Robert. (2002). *Urban Design Guidance: Urban Design Framework, Development Briefs and Master Plan*. London: Thomas Telford,
- Sachikonye, Mwazvita T. B., Dalu, Tatenda, Gunter, Ashley. Sustainable livelihood principles and urban greening in informal settlements in practice: A case of Zandspruit informal settlement, South Africa. *DEVELOPMENT SOUTHERN AFRICA*, 33(4), pp 518–531.
- Tosun, C. (2000). Limits to community participation in the tourism development process in developing countries. *Tourism management*, 21(6), 613-633.